

Rigsdagstidende.

1851. Forhandlingerne paa Landstthinget. № 181.

Anden Session.

63de Møde.

Fre dagen den 17de Januar.

(Fortsat).

Dahl (fortsat): Man vil fremme Selv- eiendom; men man kan, efter min Over- beviisning, ikke fremme Selvetendom med tilbørlig Kraft og Hurtighed, naar man kun kan holde sig til Gen. Resultatet vil blive — saaledes troer jeg, at Sagen vil stille sig i mange Tilfælde — at denne Gne vil have mindre Lust til at købe med den Bevidst- hed, at der kun kan sælges til Gen. Han tænker altsaa: „Hvorfor skal jeg købe? Jeg veed, at der dog alligevel kun kan sælges til mig; jeg kan altid købe, den Tid kan altid komme; min Stilling kan altid blive bedre, saaledes at jeg i Virkeligheden kan paa en lettere Maade købe.“ Fæstebonden vil, efter min Overbeviisning, naar denne Bestemmelse staaer der, see Tiden an, og han vil blive ved at see Tiden an saalænge maa skee, at det endogsaa vil blive en Umöglichkeit for ham at købe. Seer han Tiden an saalænge, indtil han bliver en gammel Mand, da kan man tænke sig, at Lehnbesidderen kan sige: „Ja, har du nu set Tiden saalænge an, saa vil jeg nu ogsaa see Tiden an og blive, indtil Gaarden bliver fæstledig.“ Altsaa kan det gerne være, at denne Bestemmelse, man vil have optaget væsentlig for at beskytte Bonden, kan blive til Bondens Tab. Desuden er det høist rimeligt, at Salg, naar det kun skal finde Sted til en Enkelt, vil altid blive højere, idet den, der skal sælge til en Enkelt, ogsaa vil stille sine Fordringer højere, end naar han kan sælge til Flere paa eengang, og at det er at vente, at Mange skulle blive enige om at købe paa eengang, det troer jeg, man, og især de, der have hørt med disse Forhold at gjøre,

maa erkende for at være næsten umuligt. Jeg vil bede de Herrer vel erindre, hvor over- ordentlig vanskeligt det har været, at faae Hoyeriforeninger istand, naar man vilde for- lange, at Hoyeriet skulde paa eengang ophæves paa hele Godset. Jeg troer — idetmindste veed jeg, at det har været Tilfældet paa nogle Godser — at man har været nødsaget til at afslutte Hoyeriforeninger, det vil sige inden disse senere Hoyeris- Anordninger udkom, med enkelte Mænd, og efterhaanden er der kommen Gen eller Flere til, uden dog at Hoyeriet, som bekendt, i sin Heelhed er bleven ophævet, und- tagen paa de færreste Steder. Jeg indrømmer, at det i sig selv er det Uanseligste, at Salget skeer til Bonden, uagtet jeg troer, at Bonden derved kommer til at give Mere for Gaarden; men fordi denne Bestemmelse ikke er optaget i Loven, kan Salget lige godt foregaae til den enkelte Fæster direkte fra Lehnbesidderen, og hvis det skulde være Tilfældet, at der var en Mellemand dertil, saa troer jeg, at det har vist sig, at disse Mellemand have været overmaade gavnlige. Jeg vil f. Ex. sætte det Tilfælde, at Mellemanden bliver selve Lehn- besidderen, saa vil Lehnbesidderen naturligviis tage det samme Hensyn til Godset, som han har villet tage for, og det saa meget mere, som han nu er Gier af Godset. Dersom man vil paaberaabe sig imod de andre Bestemmelser, at de indicere en Medieidomsret, saa maa jeg tilstaae, at jeg troer, at Bestemmelsen om, at man kun maa sælge det til en Fæster, indi- cerer mere en Medieidomsret, end disse andre Bestemmelser, som man har tilstøttet, skulde indeholde en saadan Medieidomsret. Intet kan vistnok være mere fjernt fra vore Tanker, end at der skulde være en Medieidomsret for Bonden. Jeg vil just ikke, som min ærede Sidemand, sige, at Bestemmelsen nødvendigviis